

فهرست مطالب

۴	اختصارها
۱۷	پیشگفتار ویراست دوم
۱۹	پیشگفتار ویراست نخست
۲۱	پیشگفتار
۲۳	بخش نخست - کلیات حقوق جزا
۲۴	فصل نخست - محتوا و موضوع حقوق جزا
۲۴	گفتار نخست؛ موضوع‌های حقوق جزا
۲۶	گفتار دو؛ شاخه‌های حقوق جزا
۲۸	گفتار سه؛ ویژگی‌های حقوق جزا
۲۹	گفتار چهار؛ اهداف و کارکردهای حقوق جزا
۳۱	فصل دوم - مبانی و اصول حقوق کیفری
۳۱	گفتار نخست؛ مبانی جرم انگاری و مجازات
۳۳	گفتار دو؛ اصول کیفرگذاری
۳۸	فصل سوم - منابع حقوق جزا
۳۸	گفتار نخست؛ منابع رسمی
۴۱	گفتار دو؛ منابع تکمیلی
۴۳	فصل چهارم - پیوندهای حقوق جزا با سایر علوم
۴۳	گفتار نخست؛ رابطه حقوق جزا و سایر شاخه‌های حقوق
۴۴	گفتار دو؛ رابطه حقوق جزا و سایر علوم جنایی

۶ مختصر حقوق جزای عمومی

گفتار سه؛ ارتباط حقوق جزا و سایر علوم.....	۴۵
فصل پنجم - دوره‌های تاریخی و مکاتب حقوق جزا.....	۴۷
گفتار نخست؛ پیشینه حقوق کیفری پیش از دوران مدرن.....	۴۷
گفتار دو؛ پیشینه حقوق جزای مدرن.....	۵۱
بخش دو - حقوق جزای عمومی ۱	۵۹
فصل نخست - اصل قانونی بودن جرایم و مجازات‌ها.....	۶۰
گفتار نخست؛ پیشینه و مبانی اصل قانونی بودن جرم و مجازات	۶۱
گفتار دو؛ مبانی اصل قانونی بودن جرم و مجازات.....	۶۵
فصل دوم - تفسیر قانون کیفری	۷۰
گفتار نخست؛ مفهوم و اقسام تفسیر	۷۰
گفتار دو؛ راهکارهای تفسیری در حقوق کیفری	۷۲
فصل سه - قلمرو اجرای قانون کیفری در زمان.....	۷۶
گفتار نخست؛ عطف به مسابق نشدن قوانین کیفری ماهوی	۷۶
گفتار دو؛ استثنایات قاعده عطف به مسابق نشدن.....	۸۰
گفتار سه؛ تعارض قوانین کیفری در زمان.....	۸۵
گفتار چهار؛ اجرای فوری قانون شکلی	۸۷
فصل چهار - اجرای مقررات کیفری در مکان	۹۳
گفتار نخست؛ اصل صلاحیت سرزمینی.....	۹۳
بند نخست؛ قلمرو مادی (واقعی).....	۹۴
بند دو؛ قلمرو اعتباری (حکمی).....	۹۶
بند سه؛ قلمرو فرضی (گسترش قلمرو).....	۹۸
بند چهار؛ مصنونیت سیاسی	۹۹
گفتار دو؛ فراسرزمینی ساختن حقوق کیفری	۱۰۲
بند نخست؛ اصل صلاحیت شخصی.....	۱۰۳
بند دو؛ اصل صلاحیت واقعی	۱۰۸
بند سه؛ اصل صلاحیت جهانی.....	۱۱۱

۷ □ فهرست مطالب

۱۱۵.....	گفتار سه؛ استرداد مجرمان.....
۱۱۷.....	فصل پنج - مفهوم جرم و رکن قانونی آن.....
۱۱۷.....	گفتار نخست؛ جرم و رفتارهای ممنوع دیگر.....
۱۲۰.....	گفتار دو؛ رکن قانونی جرم.....
۱۲۳.....	گفتار سه؛ عوامل موجهه جرم.....
۱۲۴.....	بند نخست؛ انجام دادن تکلیف.....
۱۲۵.....	نخست؛ حکم یا اجازه قانون.....
۱۲۸.....	دو؛ امر آمر قانون.....
۱۳۲.....	بند دو؛ اعمال حق.....
۱۳۳.....	نخست؛ دفاع مشروع.....
۱۴۰.....	دو؛ ضرورت / اضطرار.....
۱۴۴.....	سه؛ رضایت.....
۱۴۶.....	چهار؛ عملیات پزشکی.....
۱۵۰.....	پنج؛ عملیات ورزشی.....
۱۵۲.....	شش؛ تأدیب و تربیت.....
۱۵۴.....	فصل شش - رکن مادی جرم.....
۱۵۵.....	گفتار نخست؛ رکن مادی جرم نام.....
۱۵۵.....	بند نخست؛ رفتار مجرمانه.....
۱۵۶.....	نخست؛ رفتار مثبت / فعل.....
۱۵۷.....	دو؛ ترک فعل / رفتار منفی.....
۱۵۷.....	الف، ترک فعل مطلق.....
۱۵۹.....	ب، ترک فعل نتیجه‌دار / فعل ناشی از ترک فعل.....
۱۶۰.....	بند دو؛ نتیجه مجرمانه.....
۱۶۱.....	بند سه؛ رابطه سببیت / علیت / استناد.....
۱۶۳.....	نخست؛ اجتماع سبب و مباشر.....
۱۶۴.....	دو؛ اجتماع اسباب.....
۱۶۸.....	گفتار دو؛ رکن مادی جرایم ناتمام.....

۸ مختصر حقوق جزای عمومی

169.....	بند نخست؛ شروع به جرم
169.....	نخست؛ رکن قانونی شروع به جرم
172.....	دو؛ رکن مادی شروع به جرم
173.....	الف، ورود به عملیات اجرایی
175.....	ب، به اتمام نرسیدن رفتار
176.....	ج، عمدی بودن جرم
178.....	سه؛ رکن معنوی شروع به جرم
178.....	بند دو؛ جرم محال و جرم عقیم
178.....	نخست؛ رکن قانونی جرم محال و عقیم
180.....	دو؛ رکن مادی جرم محال و عقیم
180.....	الف، انجام دادن رفتار
181.....	ب، ناتمام ماندن رفتار
182.....	سه؛ رکن معنوی جرم محال و عقیم
183.....	فصل هفت - رکن معنوی جرم
184.....	گفتار نخست؛ رکن معنوی جرم عمدی
185.....	بند نخست؛ علم و آگاهی
185.....	نخست؛ علم و آگاهی به حکم
186.....	دو؛ علم و آگاهی به موضوع
186.....	بند دو؛ عمد / قصد یا اراده مجرمانه
186.....	نخست؛ سوء نیت عام
188.....	دو؛ سوء نیت خاص
189.....	بند سه؛ انگیزه
189.....	نخست؛ نقش انگیزه در حقوق جزای ماهوی
190.....	دو؛ نقش انگیزه در حقوق جزای شکلی
190.....	گفتار دو؛ رکن معنوی جرایم غیر عمد
191.....	بند نخست؛ خطای تقصیر جزایی
192.....	بند دو؛ رفتار غیر عمدی (شبه عمد و خطای محض)

۹ □ فهرست مطالب

۱۹۵.....	فصل هشت - طبقه‌بندی جرایم
۱۹۵.....	گفتار نخست؛ طبقه‌بندی بر پایه رکن قانونی
۱۹۵.....	بند نخست؛ طبقه‌بندی بر پایه مجازات‌ها
۱۹۷.....	بند دو؛ طبقه‌بندی بر پایه وصف مرتكب
۲۰۰.....	بند سه؛ طبقه‌بندی بر پایه گذشت مجنی علیه
۲۰۱.....	گفتار دو؛ طبقه‌بندی جرایم بر پایه رکن مادی
۲۰۱.....	بند نخست؛ طبقه‌بندی بر پایه موضوع
۲۰۲.....	بند دو؛ طبقه‌بندی بر پایه نتیجه
۲۰۳.....	بند سه؛ طبقه‌بندی بر پایه چندگانگی رفتار
۲۰۴.....	بند چهار؛ طبقه‌بندی بر پایه زمان
۲۰۶.....	گفتار سه؛ طبقه‌بندی جرم بر پایه رکن معنوی
۲۱۳.....	بخش سه - حقوق جزای عمومی ۲
۲۱۴.....	فصل نخست - اقسام بزهکار به اعتبار نقش
۲۱۴.....	گفتار نخست؛ مباشرت
۲۱۵.....	بند نخست؛ مباشرت مادی
۲۱۵.....	بند دو؛ مباشرت معنوی
۲۲۲.....	گفتار دو؛ شرکت در جرم
۲۲۲.....	بند نخست؛ رکن قانونی شرکت در جرم
۲۲۳.....	بند دو؛ رکن مادی شرکت در جرم
۲۲۳.....	نخست؛ تعدد مرتكبان
۲۲۳.....	دو؛ رفتار مجرمانه
۲۲۶.....	بند سه؛ رکن معنوی شرکت در جرم
۲۲۷.....	گفتار سه؛ معاونت در جرم
۲۲۸.....	بند نخست؛ رکن قانونی معاونت
۲۲۹.....	بند دو؛ رکن مادی معاونت
۲۳۰.....	نخست؛ رفتار مجرمانه معاونت

۱۰ مختصر حقوق جزای عمومی

الف، ایجاد اندیشه مجرمانه.....	۲۳۰
ب، همکاری غیر مستقیم.....	۲۳۱
دو؛ وجود شرایط خاص.....	۲۳۲
الف، مثبت بودن رفتار مجرمانه.....	۲۳۳
ب، تقدم یا اقتران زمانی رفتار معاون با مباشر.....	۲۳۶
ج، ارتکاب جرم از ناحیه مباشر.....	۲۳۶
سه؛ وجود رابطه سببیت بین رفتار معاون و نتیجه مجرمانه.....	۲۳۷
بند سه؛ رکن معنوی معاونت.....	۲۳۷
نخست؛ معاونت در جرایم عمدی.....	۲۳۷
الف، علم و آگاهی و قصد و اراده مجرمانه.....	۲۳۸
ب، وحدت قصد.....	۲۳۹
ج، دگرگونی قصد مباشر و انصراف از قصد معاون.....	۲۴۰
دو؛ رکن معنوی معاونت در جرایم غیر عمدی.....	۲۴۱
بند چهار؛ پیامدهای معاونت.....	۲۴۲
نخست؛ مجازات معاون.....	۲۴۲
دو؛ وابستگی در تعقیب و مجازات.....	۲۵۰
گفتار چهار؛ مسئولیت کیفری از عمل دیگری.....	۲۵۴
بند نخست؛ مفهوم و پیشینه مسئولیت کیفری ناشی از عمل دیگری.....	۲۵۴
بند دو؛ ارکان مسئولیت کیفری از عمل دیگری.....	۲۵۶
نخست؛ رکن قانونی مسئولیت کیفری از عمل دیگری.....	۲۵۶
دو؛ رکن مادی مسئولیت کیفری از عمل دیگری.....	۲۵۶
سه؛ رکن معنوی مسئولیت کیفری ناشی از عمل دیگری.....	۲۵۷
گفتار پنج؛ مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۵۹
بند نخست؛ نظریه مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۵۹
نخست؛ پیشینه مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۶۰
دو؛ نمایه قانونی مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۶۳
بند دو؛ ارکان مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۶۴

۱۱ □ فهرست مطالب

نخست؛ رکن مادی مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۶۴
دو؛ رکن معنوی مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۶۸
فصل دو - قلمرو مسئولیت کیفری.....	۲۷۰
گفتار نخست؛ پیشینه، مبانی و شرایط مسئولیت کیفری	۲۷۱
بند نخست؛ پیشینه و مبانی مسئولیت کیفری.....	۲۷۱
بند دو؛ شرایط مسئولیت کیفری.....	۲۷۳
گفتار دو؛ عوامل رافع مسئولیت کیفری.....	۲۷۴
بند نخست؛ نارسایی و ناکارآمدی اراده و تمیز.....	۲۷۵
نخست؛ کودکی و نوجوانی.....	۲۷۶
الف، معیار و مرز کودکی و نوجوانی.....	۲۷۶
ب، واکنش در برابر بزهکاری کودکان و نوجوانان.....	۲۷۷
دو؛ جنون.....	۲۸۳
الف، مفهوم و نمایه قانونی جنون و اختلال روانی	۲۸۳
ب، پیامدهای جنون و اختلال روانی	۲۸۵
سه؛ مستی.....	۲۸۷
الف، شرایط مستی مؤثر بر رفع مسئولیت کیفری	۲۸۸
ب، پیامدهای مستی	۲۹۱
بند دو؛ نارسایی و ناکارآمدی اراده و یا تمیز	۲۹۲
نخست؛ خواب و بی هوشی.....	۲۹۲
دو؛ اکراه	۲۹۵
الف، تفکیک بین اجبار و اکراه	۲۹۵
ب، گونه‌ها و شرایط اکراه.....	۲۹۷
ج، پیامدهای اکراه.....	۲۹۹
سه؛ اشتباه	۳۰۰
الف، اشتباه/ جهل حکمی	۳۰۰
ب، اشتباه و جهل موضوعی	۳۰۲
۱. ناآگاهی نسبت به موضوع جرم/ جهل موضوعی.....	۳۰۳

۱۲ مختصر حقوق جزای عمومی

۳۰۴..... ۲. جهل نسبت به وصف و خصوصیت مجرمی علیه.....

بخش چهارم - حقوق جزای عمومی ۳

فصل نخست - شناسایی مجازات

۳۰۶..... گفتار نخست؛ مفهوم، پیشینه و ویژگی‌های مجازات.....

۳۰۶..... بند نخست؛ مفهوم و پیشینه مجازات.....

۳۰۶..... نخست؛ مفهوم مجازات.....

۳۰۷..... دو؛ پیشینه مجازات.....

۳۰۸..... سه؛ پیشینه مجازات در ایران.....

۳۰۹..... بند دو؛ ویژگی مجازاتها.....

۳۱۰..... نخست؛ وابستگی مجازات و جرم.....

۳۱۰..... دو؛ تعلق مجازات به جامعه.....

۳۱۱..... سه؛ قائم به شخص بودن مجازات.....

۳۱۱..... چهار؛ رنج آوری.....

۳۱۲..... پنج؛ رسوایکنندگی.....

۳۱۲..... بند سه؛ رابطه مجازات و اقدامات تأمینی.....

۳۱۲..... نخست؛ پیشینه، ماهیت و مفهوم اقدامات تأمینی.....

۳۱۳..... دو؛ وجود اشتراک و افتراق اقدامات تأمینی و مجازات.....

۳۱۴..... گفتار دو؛ مبانی، اهداف و اصول حاکم بر مجازات.....

۳۱۴..... بند نخست؛ مبانی و اهداف مجازات.....

۳۱۵..... نخست؛ اندیشه سزاگرایی.....

۳۱۶..... دو؛ اندیشه فایده‌گرایی.....

۳۱۷..... بند دو؛ اصول حاکم بر مجازاتها.....

۳۱۸..... نخست؛ انسانی بودن مجازات.....

۳۱۸..... دو؛ تناسب جرم و مجازات.....

۳۱۹..... سه؛ قضایی بودن مجازات.....

۱۳ □ فهرست مطالب

۳۲۰.....	فصل دو - طبقه‌بندی مجازات.....
۳۲۰.....	گفتار نخست؛ مجازات تعزیر و گونه‌های آن.....
۳۲۱.....	بند نخست؛ مفهوم و ویژگی‌های تعزیر.....
۳۲۲.....	بند دو؛ طبقه‌بندی و گونه‌های تعزیر.....
۳۲۴.....	نخست؛ تعزیر اشخاص حقیقی.....
۳۲۷.....	الف، حبس.....
۳۳۰.....	ب، جزای نقدی.....
۳۳۲.....	ج، مصادره مال.....
۳۳۳.....	د، شلاق.....
۳۳۴.....	ه، مجازات‌های مؤثر بر موقعیت شغلی.....
۳۳۴.....	و، محرومیت از حقوق اجتماعی.....
۳۳۴.....	ز، انتشار حکم.....
۳۳۶.....	ح، جایگزین‌های حبس.....
۳۴۵.....	دو؛ تعزیر اشخاص حقوقی.....
۳۴۶.....	الف، مجازات‌های مالی.....
۳۴۷.....	ب، مجازات‌های غیر مالی.....
۳۵۰.....	سه؛ مجازات غیر اصلی.....
۳۵۰.....	الف، مجازات تکمیلی.....
۳۵۷.....	ب، مجازات تبعی.....
۳۶۴.....	گفتار دو؛ گونه‌های مجازات غیر تعزیر.....
۳۶۵.....	بند نخست؛ حد.....
۳۶۷.....	بند دو؛ قصاص.....
۳۶۸.....	بند سه؛ دیه.....
۳۷۲.....	فصل سه - گستره انتخاب مجازات مناسب.....
۳۷۳.....	گفتار نخست؛ رعایت درجه‌بندی مجازات.....
۳۷۳.....	بند نخست؛ مفهوم درجه‌بندی مجازات.....
۳۷۴.....	بند دو؛ پیامدها و چالش‌های درجه‌بندی.....

۱۴ مختصر حقوق جزای عمومی

نخست؛ پیامدهای ماهوی.....	۳۷۴
دو؛ پیامدهای شکلی.....	۳۷۶
سه؛ چالش‌های درجه‌بندی.....	۳۷۷
گفتار دو؛ تخفیف مجازات.....	۳۸۰
بند نخست؛ مفهوم، پیشینه و تمایز.....	۳۸۰
نخست؛ مفهوم و پیشینه تخفیف مجازات.....	۳۸۰
دو؛ تمایز تخفیف مجازات و راهکارهای ارفاقی مشابه آن.....	۳۸۱
بند دو؛ شرایط، جهات و میزان تخفیف	۳۸۳
بند سه؛ پیامدهای تخفیف مجازات.....	۳۸۸
نخست؛ پیامدهای ماهوی تخفیف.....	۳۸۸
دو؛ پیامدهای شکلی تخفیف.....	۳۹۱
گفتار سه؛ تشدید مجازات	۳۹۲
بند نخست؛ تعدد جرم	۳۹۳
نخست؛ تعدد واقعی.....	۳۹۳
دو؛ تعدد عنوانی	۴۰۵
سه؛ تعدد نتایج	۴۰۶
بند دو؛ تکرار جرم	۴۰۸
نخست؛ شرایط تکرار در جرایم تعزیری	۴۰۹
دو؛ پیامد تکرار جرم در تعزیر.....	۴۱۰
سه؛ تکرار در جرایم حدی	۴۱۴
فصل چهار - نادیده گرفتن آزمایشی مجازات	۴۱۶
گفتار نخست؛ تعویق و تعلیق مجازات	۴۱۶
بند نخست؛ تعویق صدور حکم	۴۱۷
نخست؛ انواع تعویق صدور حکم	۴۱۷
دو؛ شرایط تعویق صدور حکم	۴۱۹
سه؛ پیامدهای تعویق صدور حکم	۴۲۲
بند دو؛ تعلیق اجرای مجازات	۴۲۵

فهرست مطالب ۱۵

نخست؛ شرایط تعليق اجرای مجازات.....	۴۲۶
دو؛ پیامدهای تعليق اجرای مجازات.....	۴۳۱
گفتار دو؛ نظام نيمه آزادی، آزادی مشروط و نظارت الکترونيکي.....	۴۳۶
بند نخست؛ نظام نيمه آزادی.....	۴۳۷
نخست؛ مفهوم و شرایط نظام نيمه آزادی.....	۴۳۷
دو؛ پیامدهای اعطاي نظام نيمه آزادی.....	۴۳۹
بند دو؛ آزادی مشروط.....	۴۴۱
نخست؛ مفهوم و شرایط آزادی مشروط.....	۴۴۱
دو؛ پیامدهای آزادی مشروط.....	۴۴۴
بند سه؛ نظارت الکترونيکي.....	۴۴۶
نخست؛ شرایط نظارت الکترونيکي.....	۴۴۷
دو؛ پیامدهای نظارت الکترونيکي.....	۴۴۹
فصل پنج - جهات سقوط مجازات.....	۴۵۲
گفتار نخست؛ جهات شخصي سقوط مجازات.....	۴۵۲
بند نخست؛ فوت بزهكار.....	۴۵۳
نخست؛ تأثير فوت بزهكار بر حد و تعزير.....	۴۵۳
دو؛ تأثير فوت بزهكار بر قصاص و ديه.....	۴۵۴
بند دو؛ جنون و اختلال روانی محکوم.....	۴۵۵
نخست؛ تأثير جنون و اختلال روانی بر تعزير.....	۴۵۵
دو؛ تأثير جنون و اختلال روانی بر غير تعزير.....	۴۵۶
بند سه؛ توبه بزهكار.....	۴۵۷
نخست؛ مفهوم، جايگاه قانوني و شرایط توبه.....	۴۵۷
دو؛ قلمرو و پیامدهای توبه.....	۴۵۹
بند چهار؛ گذشت بزهديده.....	۴۶۰
نخست؛ مفهوم گذشت و جرائم قابل گذشت.....	۴۶۰
دو؛ شرایط و پیامدهای گذشت بزه ديده.....	۴۶۷
گفتار دو؛ جهات عيني سقوط مجازات.....	۴۶۹

۱۶ مختصر حقوق جزای عمومی

۴۷۰.....	بند نخست؛ مرور زمان.....
۴۷۰.....	نخست؛ مفهوم و اقسام مرور زمان.....
۴۷۱.....	دو؛ شرایط مرور زمان.....
۴۷۹.....	بند دو؛ عفو.....
۴۸۰.....	نخست؛ عفو عمومی.....
۴۸۱.....	دو؛ عفو خصوصی.....
۴۸۵.....	بند سه؛ نسخ قانون.....
۴۸۵.....	بند چهار؛ اعمال قاعده درا.....
۴۸۶.....	بند پنج؛ اعاده حیثیت.....
۴۹۱.....	فهرست قوانین و آیین نامه ها به ترتیب سال تصویب آنها.....